

חלקנו



עלון שבועי מבית 'חלקי בקהילתי', בית תורני קהילתי לבוגרי ישיבות בעולם המעשה לאורם של גדולי ישראל

השבוע בגליון

2 **אומן שקלקל**
שו"ת הלכתי

3 **השולחן והמנורה**
מחוץ לקופסא

4 **אנחנו רצנו**
טוען טוב

5 **במדבר השגרה**
בתוך קהל ועדה

6 **מעשה ידיך**
נשים לב | מדור חדש

8 **תרומת מתנם**
דברים כהוייתם

**מתגעגע
לרירתחא
דאורייתא?**

**בא תתחבר
בחזרה!**

למידע קהילתי תורני באזורך
פנה היום למרכז המידע של
חלקי בקהילתי



**חלקי
בקהילתי**

☎ 052-760-0080

✉ chb6522592@gmail.com

נחמדים מזהב

הרה"ג ר' דניאל רייבין שליט"א | חלקי בקהילתי



כולנו כאחד

להיווצר מחלוקת. אולם כאשר מבנים שכל אחד הוא חלק ממערכת אחת גדולה, שכל חלקיה פונים יחד אל אור ה', מתבטל שורש הפירוד.

גם בדברי ימי ישראל מצאנו יסוד זה. בימי החשמונאים, ראשית הפרענות לא הייתה מצד היוונים עצמם, אלא מצד הפירוד של המתיוונים בתוכנו, שביקשו להידמות ליוונים ולהעמיד תפיסת חיים חדשה תחת זו שקיבלנו בסיני. כאשר חלק מן העם חדל לראות את עצמו כחלק מאותה מקשה אחת של כלל ישראל. משום כך אנו אומרים בתפילת חנוכה: "רבת את ריבם" – תחילה היה כאן ריב פנימי, מאבק על דמותה של האומה, ורק מתוך אותו ריב צמחה גם המלחמה מול היוונים.

נמצא ששורש המאבק היה על אחדות האומה סביב התורה ורצון ה'. משום כך העמידו חז"ל את זכר הניצחון דווקא סביב המנורה, שכל קניה מחוברים ופונים אל הקנה האמצעי, היפך מדרך המתיוונים, כאשר היא מסמלת את כלל ישראל כעם אחד, המכיל חלקים שונים ותפקידים שונים, אך כולם פונים אל תכלית אחת.

דברים אלו, דומה שנכתבו במיוחד עבור תקופתנו בה הולכים ומתרחבים הקולות המנסים לצייר את שני צידי המנורה – את העוסקים בחיי עולם ואת העוסקים בחיי שעה – כשני מחנות נפרדים, כבעלי זהות נפרדת, כבעלי אינטרסים מנוגדים, וכמי שאינם שייכים עוד זה לזה.

בן תורה העוסק לפרנסתו עומד פעמים רבות במרכזו של ויכוח זה. יש המבקשים לראות בו ציבור נפרד, בעל הגדרה עצמית חדשה, שאינה יונקת את כוחה מבית מדרש בו גדל ואליו הוא שייך. אולם המנורה מלמדת אותנו כי גם אם הקנים אינם זהים זה לזה, הם מחוברים לגוף אחד. אין כאן שתי מערות, אלא מערה אחת. יש מי שתפקידו לעסוק בחיי עולם, ויש מי שתפקידו לעסוק גם בחיי שעה, אך כולם פונים אל אותו אור מרכזי וכולם משלימים יחד את רצון ה'. ואולי משום כך נצטוו להניח את מטה אהרן דווקא לפני העדות. ללמדנו שהאחדות האמיתית אינה נוצרת מתוך אינטרס משותף או צורך חברתי בלבד, אלא מתוך העמידה המשותפת לפני דבר ה'.

ככל שנעמיק בהכרה זו, כך נזכה לקיים: "ויענו כל העם יחד" – לא כאנשים נפרדים שהתאספו במקרה, אלא כמנורה אחת וכמקשה אחת, שכל חלקיה משלימים זה את זה. ומתוך כך נזכה להתרחק מן המחלוקת והפירוד, להרבות אהבה ואחדות בישראל, ולהעמיד את כל כוחות האומה יחד סביב אור התורה ורצון ה', עד שיתגלה ויתקדש שמו בעולם.

פרשת קרח היא מן הפרשיות שעלינו ללמוד בעיון רב. לדאבוננו, אין זו פרשה השייכת לעבר בלבד. המחלוקת והפירוד מלווים את כלל ישראל במשך ימי ההיסטוריה, ובצורות שונות הם שבים ומתגלים בכל דור.

דרך הלצה היו אומרים. כאשר רב בא לדרוש, עלי לחפש תחילה מהו ה"טעון תיקון" שעליו ידבר. אולם בפרשת קרח אין צורך לחפש כלל, ועל כן "פרשה זו יפה נדרשת", ואכן, התורה מאריכה בסיפורו של קרח. כאזהרת עולם לדורות, ללמדנו את חומרת המחלוקת, והדרך להינצל ממנה.

"השב את מטה אהרן לפני העדות למשמרת לאות לבני מִרְיָ". מפרש הרשב"ם שאין מטרת המטה רק לשמש זיכרון לבחירתו של אהרן לכהונה, אלא להיות אזהרה לדורות לכל מי שיבקש למרוד ולהחזיק במחלוקת. אם מטה אהרן הוא הסמל נגד עוון הפירוד והמחלוקת. מסתבר שיש בו גם רמז לכוח באמצעותו ניתן להתגבר על המחלוקת ולבנות אחדות בישראל.

"וַיֵּצֵא פָּרֹחַ וַיִּצֶץ צִיָּץ וַיִּגְמַל שְׂקָדִים". המפרשים עמדו על כך שסמלים אלו מזכירים את המנורה, שגם בה מופיעים פרחים, כפתורים ושקדים. הספרות מגלה את סוד המנורה, שכל ששת קניה פונים אל הקנה האמצעי, שהוא עיקר המנורה: "ושכן ראוי שכונת המימינים, העוסקים בחיי עולם, והמשמאלים, העוסקים בחיי שעה – העוורים למימינים... תהיה להפיק רצון האל יתברך. באופן שיושג מכונו בין כולם, וירוממו את שמו יחד".

אחדות ישראל אינה נוצרת מכך שכל בני האומה ממלאים תפקיד זהה. אדרבה, הקבה' ברא את עולמו באופן שיש בו תפקידים שונים ושליחויות שונות. יש העוסקים בחיי עולם ומקדישים את כל זמנם לתורה, ויש העוסקים בחיי שעה, בבניין החיים והפרנסה, ומסייעים להעמדת התורה. אולם כולם יחד פונים אל אותה נקודה מרכזית – רצון ה'. כאשר כולם מכוונים אל אותה תכלית, הרי הם נעשים מערה אחת.

ומוסיף הספרות ומבאר שזו משמעות "מקשה אחת". אין זו רק צורה חיצונית למנורה, אלא יסוד צורת קיומו של עם ישראל. למרות הריבוי והשונות, כל חלקי האומה מחוברים ויוצרים שלמות אחת, כאשר כל חלק ממלא את ייעודו. ומתוך הצטרפות החלקים מתקיים רצון ה' בשלמות. ומסיים שזוהו הפירוש: "ויענו כל העם יחדו ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה", כלומר – בין כולנו בשלים כוונתו.

לאור דבריו מדוע מטה אהרן – האות כנגד המחלוקת, נושא את אותם פרחים ושקדים המופיעים במנורה. כל זמן שכל חלק רואה את עצמו כמציאות נפרדת, עלולה

אומן שקלקל

השבוע נעסוק בשאלות המתעוררות מול אנשי מקצוע, שלא עשו את מלאכתם כנדרש

לתקן את החפץ והוא התקלקל בגלל חוסר מיומנותו, נחשב הדבר לפשיעה וחייב לשלם. לכן כתוב בהלכה שאם שוחט שאינו מומחה ניסה לשחוט בהמה והשחיטה התקלקלה, הרי הוא חייב לשלם אפילו שעשה זאת בחינם. וכך גם כאן נראה שהתעסקות בחיבורים של לוח פיקוד אלקטרוני הוא דבר שמצריך מיומנות וניסיון, אותם כנראה אין ליהודה. בנוסף לכך, נראה שהיתה כאן פשיעה במה שהוא לא ניתק את המכונה מהחשמל לפני שהתחיל לעבוד,



שאלה: מכונת הכביסה של ראובן פתחה בשביתה, והוא חיפש מישהו שיוכל לבוא ולתקן את המכונה המקולקלת. הוא פנה ליהודה שכנו שאמנם לא היה טכנאי, אולם היו לו ידיים טובות וניסיון בעבודות קלות, ושאל אם הוא יכול לעזור לו. יהודה הסכים לבוא לעזור לראובן, וכאשר פתח את המכונה גילה שהתקלה היא בחיבורים של לוח הפיקוד האלקטרוני. הוא התחיל לעבוד על תיקונה, אך תוך כדי התיקון הוא לא שם לב מספיק למברג שהחזיק בידי, ויטייל על לוח הפיקוד. לראובן לב,

נשמע 'קראק' מפחיד בתוספת ניצוץ גדול, והתברר שטעותו של יהודה השכן טוב הלב והטכנאי החובב התחילה בכך שלא ניתק את המכונה מהחשמל לפני שהתחיל לעבוד עליה, וכעת הלוח התקצר ונהרס. ראובן תובע כעת את יהודה שישלם לו על הנזק שעשה, ויהודה טוען לעומתו שהוא בסך הכל הגיע לעשות לו טובה ולעזור לו, ואין יעלה על הדעת לחייב אותו בגלל נזק שהוא עשה תוך כדי התנדבותו לעזור לראובן. מי צודק?

תשובה: יהודה חייב לשלם על הנזק שעשה למכונת הכביסה של ראובן.

בהלכה יש מושג של 'טבח אומן שקלקל', דהיינו, שוחט מומחה שקיבל לידיו בהמה לשחיטה, ושחט אותה בצורה לא טובה באופן שהיא כעת אסורה באכילה, לא שייך בזה חיוב רגיל של 'אדם המזיק' [משום שהוא מתעסק עם הבהמה בהיתר], והכלל בזה הוא שאם הוא שחט בחינם, הוא חייב רק בפשיעה, אולם אם הוא מקבל כסף עבור השחיטה, אחריותו גדולה יותר, ורק אם היה אונס הוא פטור מלשלם.

יוצא אם כן, שלכל בעל מלאכה שמתעסק בתיקון חפץ של בעל הבית יש אחריות על נזקים שנעשים על ידו תוך כדי התיקון, ובאופן שהנזק אירע בפשיעה, תמיד יהיה חייב על הנזק.

במקרה שלפנינו, אילו יהודה היה לוקח כסף על התיקון, הרי פשוט שהוא היה חייב על הנזק של לוח הפיקוד, משום שנוק זה לא היה באונס. אולם נראה שלמרות שיהודה עשה זאת בחינם, נוכל להחשיב את הנזק כפשיעה, משום שבפוסקים מבואר שבמלאכות שצריכים מיומנות לעשיית המלאכה, אזי כל אדם שאינו מומחה בזה ובכל זאת ניסה

ולכן יש לחייבו. אם יהודה רוצה לעזור לראובן, ולא לשאת באחריות לנזק שייגרם תוך כדי עבודתו, עליו להתנות ולהדגיש במפורש קודם עבודתו שהוא אינו מומחה ושהוא אינו יכול לקחת אחריות על כל מיני נזקים שעלולים להגרם תוך כדי העבודה, ואם גם אחרי הודעה זו ביקש ממנו ראובן שבכל זאת ינסה לתקן את המכונה, פטור יהודה על הנזק.

שאלה: קבוצה של חברים יצאה לטיול באחד מהמסלולים בצפון הארץ. כאשר הגיעו למפל המים, רוב הקבוצה נכנסה למים, ונתנו את המצלמות שלהם [זה היה אז, בעידן ההוא...]. לאחד החברים שנשאר בחוץ בשביל שיעלם אותם בזמן שהם משתוללים במים. תוך כדי הצילום באחת המצלמות, ה'צלם' החליק קצת על האבנים הרטובות, והמצלמה שהוא החזיק נפלה ונשברה. בעל המצלמה טוען ש'אדם מועד לעולם' ורוצה לחייב את החבר על הנזק. מה הדין?

תשובה: החבר פטור מלשלם על המצלמה שנשברה. גם כאן באה לידי ביטוי ההלכה של 'טבח אומן שקלקל' שראינו בתשובה הקודמת, ואין לחייב את הצלם מדין 'אדם מועד לעולם' משום שההתעסקות שלו במצלמה היתה ברשות ולבקשת בעל המצלמה. בדומה ממש לכל אומן שמתעסק עם החפץ של חברו לבקשתו. כלפי זה הוא נחשב כ'מזיק ברשות' ומכיון שהוא עשה את 'עבודתו' בחינם אפשר אם כן לחייבו רק על פשיעה. לפי התיאור בשאלה לא היתה כאן פשיעה בנפילת המצלמה, ולכן הוא פטור.

הרב עונה לשאלות בהלכה בטלפון: 058-3279418 | או במייל: E0583279418@gmail.com

חלקי בחלקי

חזון הקהילות של חלקי בקהילתי רואה את הצלחתה של כל קהילה בתרומתו האישית של כל אחד מחבריה
לכל אחד יש יחודיות משלו שאותה הוא יכול לתרום!

מוקד קהילות: 02-6260115

תגיד חבר, מהי תרומתך האישית בקהילתך?



דבר המערכת

קהל ועדה

אם נניח רגע לאירועי השבוע החולף, שסערו כמו רכבת הרים. שהרי קצב ההתרחשויות עולה על כל דמיון, ודבר מערכת שנכתב תוך כדי עבודה על העלון ביום שלישי, עשוי שלא להיחשב רלוונטי כלל ועיקר ביום חמישי, עת נשלח העלון לקוראיו. נפנה אפוא אל פרשת השבוע, בה נוכל למצוא תמיד רמז אקטואלי.

אמנם פרשת 'ויקהל' נראית כמו הפרשה של 'חלקי בקהילת' אך בפועל דווקא בפרשת קורח מופיע שוב ושוב השורש ק.ה.ל. גם אם לא בהקשר חיובי. יש גם פן שלילי להתקהלות ולקבוצת אנשים המתאחדת. אם אין זו מחלוקת לשם שמים, מלמדים אותנו חז"ל במסכת אבות, הרי שסופה של המחלוקת שלא להתקיים, לכלות ולהיאבד.

המכנה המשותף לכל קהילות 'חלקי' הוא הרצון המשותף לכל חברי הקהילה, להתאחד – לשם שמים. אין כל אינטרס זר בחיבור ייחודי זה, אין תקציבי עתק, גם לא רצון ליצור זהות חדשה או מסגרת מפלגתית כלשהי. ליבה הפועם של הקהילה, הוא תמיד בית המדרש, הלימוד המשותף, עבודת ה' בלב שמח ודיבור חברים, ותחושת הבית המשותף בו מוצא כל אחד את מקומו.

זוהי התקהלות שכל מטרתה הוספת כבוד שמים בעולם, ושאיפה אמיתית להתחבר אל הכלל ולשאוב כוחות איש מרעהו, ואיש אל אחיו אומר חזק ונתחזק. הלואי ונוכה להגדיל תורה ולהאדירה בכל קהילותינו, ומקומות מושבותינו.

יהי חלקנו עמכם

המערכת

**הגיליון מוקדש לרפואת
מרדכי בן חנה
חוה בת אסתר בריינא**



לתרומות
והנצחות
סרקו את
הברקוד

נתנאל זילקוביץ
מרצה ואיש חינוך

מחוז לקופסא

השולחן והמנורה

במסכת חגיגה שנינו: פיצד מעבירין על טהרת עזרה? מטבילין את הפלים שְׁהָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ, וְאוֹמְרִין לָהֶם הַזֶּהְרֹו שְׁלֹא תַעֲשׂוּ בְּשֻׁלְחָן. הסיפור הוא כזה. בכל רגל, מגיעים לבית המקדש כהנים עמי ארצות. חז"ל לא סומכים על הרגלי הטהרה שלהם, אבל הם רוצים להיכנס לבית המקדש. מממ, ידיים עסקניות... זה בית מקדש, לא לונה פארק... אז מה האופציה, לבייש את העמרצים? להגיד להם אל תכנסו, לא סומכים עליכם? מסתבר שלא היו אומרים להם כלום, הכי גרוע זה לפגוע ביהודי, ואחרי כל רגל מעמיסים את כל כלי המקדש למקווה. אבל עם כל הכבוד, את השולחן אי אפשר לטבול, וזה כבר קו אדום, שם כבר היה שלט גדול.

"תִּנָּא הַזֶּהְרֹו שְׁמָא תַגְעֹו בְּשֻׁלְחָן וּבַמִּנְוָה. וְתַנָּא דִּידָן מַאי טַעְמָא לֹא תַנִּי מְנוּרָה, שְׁלָחָן כְּתִיב בֵּיהּ תָּמִיד, מְנוּרָה לֹא כְּתִיב בֵּיהּ תָּמִיד. וְאִידָךְ, פִּינֵן דְּכְתִיב 'וְאֵת הַמִּנְוָה נִכַּח הַשְּׁלָחָן' כְּמָאן דְּכְתִיב בֵּיהּ תָּמִיד דְּמִי. וְאִידָךְ, הָהוּא לְקַבּוּעַ לָהּ מְקוֹם הוּא דְאִתָּא."

איזו מחלוקת מרתקת. שני הצדדים מספרים לנו סיפור אדיר. השולחן הוא סמל הפרנסה, העושר, הרצון להעשיר יצפין. המנורה היא סמל החכמה, התורה, הרצון להחכים ידרים. יש כאן מחלוקת על טיב היחסים בין השולחן למנורה, או אם תרצו בין זבולון היהודי העובד, ליששכר התלמיד חכם אברך הכולל. תנא אחד סובר שהיות והשולחן לא יכול לזוז, אזי גם המנורה שצריכה לעמוד נוכח השולחן לא זזה לשום מקום. השולחן צריך את המנורה, את ההשפעה הרוחנית, את ההשראה, הפסיקה וההכוונה. אם השולחן כאן, גם המנורה כאן. היא לא זזה בלעדיו. זו גישה שפונה למנורה ואומרת לה יש לך אחריות על השולחן, אל תשכחי אותו לרגע.

הגישה השניה פונה דווקא אל השולחן, ואומרת לו, אתה חייב להיות כאן תמיד. הוראת הקבע חייבת להמשיך כל חודש. יש לך תפקיד, אתה מביא את הלחם, עליך נאמר "תמיד". למנורה – תשאיר את המרחב הרוחני שלך, שדורש התפתחות אישית תובענית מאוד. שחרר את ה"שמירת סדרים" הוא לא "עובד" אצלך. כן הוא מידי פעם יצא לבין הזמנים. אתה תשאיר בעבודה, והוא ייצא לנופש. זה בסדר.

שבה ושואלת הגמרא: וְתִיפּוּק לִי דְכָלִי עֵץ הָעֵשׂוֹי לְנִחַת הוּא... לֹא מְטָא, ומתרגמת שהשולחן לא עשוי לנחת, שכן הוא מיטלטל: "מִגְבִּיהִין אוֹתוֹ וּמִרְאִין בּוֹ לְעוֹלֵי רְגְלִים לָחֶם הַפָּנִים, וְאוֹמְרִים לָהֶם רְאוּ חֵיבַתְכֶם לִפְנֵי הַמָּקוֹם, סִילּוּקוֹ בְּסִידוּרוֹ..."

זהו יסוד חינוכי שכל אדם צריך לזכור, במיוחד מי שיצא מתיבת הנח של הישיבה, ומתמודד עם הרחוב ואתגריו. השולחן צריך להיות טהור, ובשביל לקבל את התואר המרומם הזה הא חייב להיות ראוי לקבל טומאה. רק כשאשמור עליו מלהיטמא, אוכל לקרוא לו טהור. איזה יסוד מעצים זה, וכמה כוחות הוא נותן. נכון הגר"א אמר שאנחנו לא מחפשים נסיונות, אבל בתכלס מי שלא עומד בניסיון לא יכול לגדול ולהתקדש, כפי שאמר משה למלאכים וכי קנאה ושנאה יש לפניכם.

אז מה עושים? מה הצורך שמוצאים מה ההצדקה לטלטול השולחן? ראו חיבתכם לפני המקום, עוד יסוד אחרון של הגמרא המופלאה הזו, אנחנו כל כך אוהבים להזכיר ולהיזכר כמה ה' כועס ומעניש, קל קנא ונוקם. לתת מוסר ולהזכיר את חלאינו. אבל לא פחות ואולי יותר חשוב, להזכיר כמה נהדרים ונקיים ואהובים אנחנו, כמה חביבים אנחנו לפני המקום.

אנחנו רצנו והם רצים

מפונקים. אין מילה אחרת. כשמתכבלים על בחורי הישיבה של הדור הנוכחי לעומת הדור שלנו לפני עשור/עשור וחצי מגלים פינוק שאנחנו היינו יכולים לחלום עליו.

אני לא שנגחתי מיר"ר אבל בתקופה שלי השתרכנו לישיבה באוטובוסים עם חלונות הזזה כי מראש היה ברור שהמוזן מוצב שם לנוי, היום אם אין שקע טעינה מחכים לאוטובוס הבא.

בישיבה שלי היתה מכונת כביסה אחת לקומה שלימה, והיום כל צ'צבער מגיע אחרי שבת חופשית עם ערימת חולצות מגודלות למשעי.

אמנם אין לבחורים היום את המוזיקה המשובחת של MBD וגראוכר בשנותיהם המופלאות אבל כילידי שנות ה'90 חוינו ווקמן/דיסקמן/נגן עם 512 מגה בייט.. היום כל בחור מצויד עם נגן משוכלל ואיירפודס.

אנחנו נאלצנו לדהור לעבר טלפון ציבורי בקופסת מתכת כתומה ושפופרת שחורה, כשצקקו את שמנו בתוספת "מחפשים אותך מהבית בקומה של האויצר". גם על חבילת דקות במחיר של דירה בפריפריה, לא שמעו הצעירים של היום שלא מסתפקים בפחות מקליטה של דור 4.

הגמרא אותה גמרא והמתיקות אותה מתיקות מאז ועד היום אבל הבחורים של היום נכנסים לסדר א' עם נספרסו כשבתקופתי עמוס הטבח מהל את המיחם עם ק"ג קפה מקופסת פח תעשייתית.

המילה "בורסלינו" נשמעה כמו מילת לע"ז לא ברורה או כינוי לגבירים מארץ המגף, חליפה לחג היתה שמורה לפסח עם קופון מהת"ת, היום בורסלינו זו מגבעת שמאחסנים גם בלי הקופסת וחליפה לחג נתפרת אישית. לכל חג.

דור מפונק לגלגנו עליהם בלבנו ואז.. אז הם הופיעו במלוא הדרם ובעל כורחם!

בחורי חמד שגילו לפתע שמדינת ישראל הוציאה נגדם צו מעצר רשמי וחתום. לא רק איזמים, לא הקנטות בטרמפאדה... מרחק עליהם איום באזיקים, הבאה בפני דיין צבאי והשלכה לכלא בעון לימוד תורה לשמה.

כשאנחנו קראנו במרווה לצמא על בחורי ישיבה במזרח אירופה שנפרדו מהוריהם בכפרים, ונסעו ברכבות ממונעות פחם ללמוד מגיל 15 בוואלח'ין, ראינו בעיני רוחנו גדולי ישראל קטנים שהנהיגו לאחר מכן את עולם הישיבות, והיום אלו הם הצעירים "המפונקים" שלא סוגרים את הגמרא ויהי מה.

נכון, יש להם יותר מסוג גבינה אחת לארוחת בוקר, אבל הצעירים הללו הם המגזר המושמץ ביותר כיום, בייחוד יש להם משישה סוגים בכל שעה, ועדיין קול התורה מהדהד כפי שלא נשמע מעולם, ביתר שאת וביתר עוז. מתברר שגדל כאן דור של יראי שמיים, עזי נפש וחודרי מטרה יותר מכולנו. ופתאום מאוורר תקרה אחד ל-150 בחורים בסדר ב' לא נשמע כזה נורא.

יהי חלקי עמהם.

חולם כמו יוסף

באחד ממפגשינו סיפר לי פרופסור אחד, בוגר ישיבות ואדם שמכיר את בית המדרש ואת האקדמיה על מה שהוא מכנה בחיזיון: "היצר הרע שלי" - "להתקיל אנשים שאני מעלה לרכב בשאלות כבדות משקל ולראות אותם מתפתלים". הטרמפיסטים שעולים לרכבו אינם מעלים בדעתם מה מצפה להם: "מה החלום שלך?" הוא שואל בחור ישיבה מזדמן, ושקט משתרר ברכב שקט של מי שמעולם לא עצר לשאול את עצמו את השאלה הזו.

במהלך השנים הוא כבר שמע אינספור תשובות: ההוא שנכנס לדיון למדני סביב עצם ההגדרה של "חלום", מישוה אחר שהסביר באריכות ש"חלומות שואו ידברון", ואחד, רציני במיוחד, שהשיב אחרי מחשבה: "החלום שלי הוא למות על קידוש השם".

מעבר לאנקדוטה המשעשעת, מסתתרת נקודה עמוקה. יש ציבור שלם שגדל על מטרות ופחות על חלומות. העולם שלנו יודע להציב מטרות ברורות להפליא. אין בית צריך להיראות, אין בן תורה אמור לחיות, מה נחשב תורה, מהי הצלחה, ומהו סדר יום נכון. אדם יכול לעבור מסלול חיים שלם כמעט בלי צורך לשאול: "ומה אני באמת חולם?" כי העולם סביבו בנוי הרבה יותר על המשכיות קולקטיבית מאשר על חיפוש אישי.

חשוב לדייק. מטרה וחלום אינם אותו דבר. מטרה עונה על השאלה: "לאן אני צריך להגיע?" חלום שואל: "מה בער בי לבנות?" מטרה היא לעיתים פונקציונלית. חלום הוא כבר אזור פנימי יותר. הרב שמשון פינקוס כתב פעם על החשיבות העצומה של "חלימה" כזכירת מטרת החיים. הוא מביא משל על אדם שפתח עסק, נשא לתחרות, הלוואות והישרדות, עד ששכח בכלל למה פתח את העסק מלבנתחילה. והנמשל ברור: אדם יכול להיות עסוק מאוד בחיים ולשכוח בשביל מה הוא חי אותם.

אבל לצד שאלת ה"מטרה", ישנה עוד שאלה שלא תמיד מקבלת מקום: מה גורם לך לחיות? המעבר לעולם המעשה מאלץ הרבה אנשים, בפעם הראשונה בחייהם, להתחיל לפגוש את עצמם. לשאול מחדש: איזה בית אני רוצה לבנות? מה חשוב לי באמת? איפה אני מביא את עצמי לידי ביטוי? כמה ואיך אני מנכיח את הקב"ה בבית שלי ואיפה נמצאת עבודת ה' שלי כיום...?

לפעמים, דווקא בתוך מרוץ החיים, משכנתא, עבודה וחינוך ילדים מתעורר געגוע שקט לחלום שלא קיבל ביטוי. דמותו של יוסף "החולם" שונה, הוא לא פותר חלומות, הוא גם חולם אותם. חלומות שמחברים בין ארץ לשמים: "הנה אנחנו מאלמים אלומים בתוך השדה" ומיד אחר כך: "השמש והירח ואחד עשר כוכבים".

חלום יהודי אמיתי איננו בריחה מהמציאות, אלא חיבור בין שנים לארץ, בין רוח למעשה, בין פרנסה למשמעות, בין שגרה לגדולה. חלום איננו פנטזיה נעימה, הוא משהו שאמור לגייס את האדם לעשייה ושגשוג.

בדור שלנו מדברים הרבה על הישרדות, פחות על חזון. אנשים עסוקים לצלוח את החודש, להחזיק את הבית, לעמוד בקצב. גם התפיסה הפוליטית הקלאסית היא תפיסה הישרדותית-גלונית 'להוריד את הראש', לתפוס מרחק ולתת לפרץ התורן את ליטרת הבשר שלו. אבל אולי אחת השאלות השקטות שאדם צריך לשאול את עצמו לפעמים היא לא רק "האם אני עומד ביעדים?" אלא גם: "האם נשאר בי עוד מקום לחלום?"

יש הבדל גדול בין אדם שחי מתוך מה שצריך, למי שעוד מחזיק בתוכו תקווה, לדמיין ולשאוף אליה. ובמובן הזה, אולי לחלום לא פחות חשוב מלהצליח.

בתוך קהל ועדה

במדבר השגרה

תנופת ההתפתחות של קהילות חלקי נמשכת כל העת. בכל רחבי הארץ, מסגרות חדשות נפתחות, קהילות חדשות מצטרפות, וקול התורה של בוגרי הישיבות העמלים לפרנסתם מתרונן בבתי המדרש. גם השבוע אנחנו מביאים בפניכם טעימה קטנה מהנעשה בקהילות 'חלקי'.



בקהילת 'אביעזר' בפ"ת מתקיים מידי יום ג' סידור שלישי והשבוע לימד דעת את העם, הרב אליהו מאיר פייבלזון, בעניין כיבוד אב ואם והאתגר בקשר בין הורים וילדים.



קהילת מוצד סיימה את מסכת מועד קטן, והחלה מיד בלימוד מסכת חגיגה



ובשכונת בר אילן בעיר, הרב ישראל קליין הציג 'מבט חדש על תפילה'.



ברמה ג' שבבית שמש, האזינו חברי הקהילה לשיעורו של הרב משה ורטנטייל, שעסק בנושא 'קבלת עדות בזום'.



בקריית אתא, שיעורו הקבוע של הרב יוליס שליט"א, מרתק את הציבור



ובטבריה, יום הקהילה ר' שלמה גודמן, מוסר את השיעור השבועי



קריית ספר



רכסים



אחיסמך



שכונת הדר, חיפה

העשה ידייך

אילה אלון
עו"ס ומדריכת כלות

משמחים אותך - בכוחך לעצב. אם מופע בלט מרגש אותך - תרקדי.

ואם הלב שואל: מה השם רוצה ממני? מהי עבודת ה' שלי? איזו שליחות מחכה לי בתוך הבית, בעבודה, בקשרים, בתפילה, ביצירה, באימהות או בזוגיות? כנראה שיש לך שם שייכות עמוקה.

עבודת ה' של אישה אחת לא דומה לשל חברה. אחת עובדת את השם דרך תפילה, אחרת דרך נתינת סדר, יופי, הקשבה, חינוך, לימוד, שמחה, מילים, שירה, או נאמנות יומיומית שקטה שאיש כמעט לא רואה.

וכשנשים מעיזות להקשיב לרצון הפנימי שלהן, הגמדים מתחילים לאבד כוח. במקומם נשמע קול נקי יותר. הרצון שלך הוא סימן. דפיקת לב עדינה שמבקשת שתפתחי לה דלת.

אז יאללה, לגמדים, למחוסמים ולקירות. יש כך כוחות שהשם נתן דווקא לך. עופי על זה.

משבצות מתוך פסיפס היכולות שלנו. מציבות מעלינו תקרת זכוכית עקשנית שמכווצת את הכוחות שנתן לנו השם, ולוחשת: עד כאן, גברתי. בזה את לא טובה.

מכירות את משכר גיל הארכעים?

אצלי הוא הקדים, עם תחושת פספוס על חלומות שלא הספקתי. ברגע של השראה סביב יום הולדת שלושים וחמש, מצאתי את עצמי צועדת עם גיטרה למתחילות אל ביתה של המורה. הדבר הראשון שהבהרתי היה: "רק שתדעי, אני ממש לא מוזיקלית".

המורה חייכה ושאלה: "את אוהבת לשיר" "כן" עניתי, ומיד התנצלתי על הזיכרונות הכרונית. ואז היא אמרה משפט שמיד חיסל אצלי כמה גמדים: "אם את אוהבת לשיר - את מוזיקלית".

מאז אני משכפלת את המשפט הזה לכל תחומי החיים: אם את אוהבת לטעום עוגות - יש בך קונדיטורית. אם את אוהבת לקרוא - את יכולה להיות סופרת. אם צבעים

החמודה שלך ניגשת אליך עם מחברת חדשה, ועוד לפני שהיא פוצה את פיה - את כבר מבינה. את מתבקשת לצייר לה שער חגיגי למחברת חגים. החלום שלה מסתכם בשופר קטן, סופגנייה עם ריבה ושתי מצות עגולות. פשוט, נכון? אז למה את מוצאת את עצמך שולחת אותה לשכנה הגננת, שתוציא אל הפועל את המשימה הכבירה?

כי אי שם, כשהיית בכיתה א', הייתה כנראה איזו נשמה טובה שהתגלגלה מצחיק מהמטרייה שציירת בתוך המגף. ומאותו רגע התיישב בתוך גמד קטן ומרועע, שמזכיר לך בכל הזדמנות שהתברכת בשתי ידיים שמאליות, ונעל בפניך את הדלת לכל מה שנכנס תחת הכותרת: "יצירות כפיך לתפארה".

שמתן לב כמה גמדים כאלה מלווים אותנו ביום אחד? "אני חלשה בבינאיש". "גרועה במספרים". "לעולם לא אחיה מאורגנת" "מידי גשמית" "לא מצליחה לשלב עבודה השם ביומיום". רוחות רפאים קטנות שמוחקות

אני חלשה

העריכת
הנצי פרומר

אני חלשה

חידות לכל המשפחה לשולחן שבת
לעזר שטואל ב"ר דב ודבורה בת אברהם שטואל הקן

22' ו.ל.ל.מ
12' ו.ל.ל.מ
02' ל.ל.ל.מ
61' ו.ל.ל.מ
81' ו.ל.ל.מ
21' ו.ל.ל.מ
91' ו.ל.ל.מ
51' ו.ל.ל.מ
81' ו.ל.ל.מ
21' ו.ל.ל.מ
11' ו.ל.ל.מ
01' ו.ל.ל.מ
6' ו.ל.ל.מ
8' ו.ל.ל.מ
2' ו.ל.ל.מ
9' ו.ל.ל.מ
5' ו.ל.ל.מ
7' ו.ל.ל.מ
8' ו.ל.ל.מ
2' ו.ל.ל.מ
1' ו.ל.ל.מ

- א. מי עוד בא להקטיר לה' יחד עם קרח וכל עדתו (הוא היה דווקא מצד משה...)
- ב. מה ה' כרת עם אהרן (נא לומר תשובה מלאה...)
- ג. בכל שקל יש 20 כאלה
- ד. מהתבואה הזו צריך להפריש תרומות ומעשרות מדאורייתא
- ה. מה ה' עשה לכל בני לוי? (בעצם, הפריד מעדת בני ישראל כדי לקדשם, וכמובן שבכללם את קרח ובניו)
- ו. מה יש לומר בעת ביעור המעשרות?
- ז. מי הלך אחרי משה רבנו בהולכו אל אהלי דתן ואבירים?
- ח. פעולה שיש לבצע במעשר שני בימינו משום שאי אפשר לאכול בטהרה בירושלים (כי בית המקדש אינו קיים, לצערנו)
- ט. מי עוד נצב עם דתן ואבירים בפתח אהליהם?
- י. חייבים בתרומות ומעשרות מדרבנן
- כ. בהם אסור לבני לוי לגעת
- ל. לאיזו מטרה החזיר משה רבנו את מטה אהרן לפני העדות?
- מ. מה השם הכולל לתרומות, מעשרות וגם לשמיטה ולדינים נוספים?
- נ. מה התפשט בעם כשה' כעס?
- ס. כדי לפדות בן בכור, צריך לתת לכהן 5 מטבעות כאלה
- ע. בהמה נוספת שלא פודים את הבכור שלה אלא מקריבים
- פ. מה צמח על מטה אהרן?
- צ. למה שמשו המחנות של השרופים?
- ק. תואר נוסף שאומרת התורה על האנשים החשובים שנמנו על עדת קרח
- ר. מה אמרו משה ואהרן לקרח ועדתו כשנהלו עליהם?
- ש. איזה פרי צמח על מטה אהרן?
- ת. כך נקראת בפסוק תנובת הגפן שצריך להפריש ממנה תרומות ומעשרות (מדאורייתא)



תנופות בני ישראל

שקובעת: 'אם אנחנו לא נתרם להם, הם ימותו ברעב' ובעצם משחקת על הגבול של כפירה. הקדוש ברוך הוא זן את העולם כולו בטובו, והוא עושה את זה בחן, בחסד וברחמים. מביצי כינים עד קרני ראמים. מוטל עלינו לתת מכספנו לצדקה, שלא לדבר על מעשר כספים, מכל רווח. יש לנו את הזכות שפרנסת העני תיזקף לזכותנו, ונתברך בשש ברכות. אשרי משכיל אל דל, אבל זה לא אומר שאם לא נעשה את זה - אין מי שידאג לו. אנחנו לא מנהלים את העולם, והוא לא תלוי בנו. בואו נשאיר משהו לקדוש ברוך הוא.

ובמבט רחב יותר: כך ממש יגיע גם העולם הזה לתיקונו, לא רק בגלל המעשים הטובים שלנו. זה יקרה כי הבוס הגדול לא ישאיר את מעשי ידיו ככה, מקולקלים ומבולבלים. כך הוא הבטיח, וכשהוא מבטיח - הוא מקיים. בטובו הגדול, הוא נתן לנו את האפשרות שתקון העולם ייזקף לזכותנו, אם נרבה בתורה מצוות ומעשים טובים. אבל זה לא תלוי בנו.

סוחטים באיומים, כן? - האמא על ערש דווי מתחננת, האבא לוחש בקול לא לו, והילדים זורקים עזובים בצידי דרכים. הצלחות ריקות והכריות ספוגות דמעות. מפרט קשוח פורט על כל מיתר רחמים, סוחט כל בלוטת רגש. ואני, כשדורשים ממני להרגיש ולהתרגש, משהו אצלי נכבה.

הזדמן לי פעם לשאול על כך את אחד מעסקני הצדקה, איש נפלא שמקדיש את חייו למען הזולת, ולאישה לא תהיה ביקורת עליו. ובכל זאת, תמהתי באזניו: 'למה הניסוחים שלכם כל כך משחקים על הרגש? למה הכל תמיד דרמטי' - רגע לפני האובדן המוחלט? 'כשמאחורי הכתפיים שלך יחכו אלפיים משפחות לקצבה החודשית שמשאירה אותם לצוף על פני המים' הוא ענה 'נראה אותך בוחר את הניסוחים שלך בקפדנות. רק משפחה אחת חיכתה לי בבית, ונסתתמו טענותי'.

זו לא ביקורת ספרות, על סגנון כתיבה. זו ביקורת עניינית, על גישה מוסרית,

מתקפת עלוני הצדקה שהתרגשה עלינו, לפני כשני עשורים, שינתה את הדרך בה אנחנו מקיימים את מצוות הצדקה. לא באתי לעסוק בתרומה לקופות, כל אחד יעשה כמו שהסיק מלימוד הסוגיא בגדרי ההלכה, וכמו שהורו לו רבותיו מעתיקי השמועה. אני גם בטוח שנבאי הצדקה, מצדיקי הרבים ככוכבים - עושים את מלאכתם נאמנה, דואגים למשפחות הנזקקות ומעבירים את הכסף לעניי דורנו. ובכל זאת, מבקש להתעכב לרגע על סגנון הבקשה שמתכתב עם 'רוח התקופה', ועל נקודה מטרידה בסגנון הזה.

אני יודע להעריך טקסט טוב, ויש לי כבוד לכותבים מוכשרים. אין ספק שכותבי התוכן של קופת צדקה אחת מבני ברק, הם המוכשרים בתחום, משום שהם הובילו מהלך חדש מופלא כאותם עלוני צדקה שמילאו את תיבות הדואר. 'כולנו עבדים של מישו' - שמבקש, עכשיו תרגישו! כתב ברי סחרוף באותן שנים. ובכן, לפעמים הוא ממש דורש: בתיאורים סוחטי דמעות,

חלקי בארץ החיים

ברוך יערי

ועבד הלוי...

אלי וינה, נגן תזמורת, עובד.
ירושלים, אייר תשפ"ו



עיצוב ועריכה

נאקאאוט

OFFICE@KNOCKOUT-IL.COM

מו"ל: חלקי בקהילתי
יזמות קהילתית תורנית
מייסד: הרב ברוך צבי גרינבוים
עורך: אהוד בן יהודה

חלקי בקהילתי

בית תורני לבוגרי ישיבות עובדים
לאדם של גדולי ישראל



מרכז מידע ארצי

02-6260115 helkioffice@gmail.com

הירדן 2 קרית שדה התעופה

תְּרוּמַת מִתָּנָם

שקלים בלבד יכולת לקבל ארוחת ערב עם רב מפורסם. אבל מבטו של ר' שמואל נמשך למסמר ההופעה: באמצע המוקד ניצבה לה טסלה נוצצת, מהדגם החדש ביותר. "מאתיים שקל והיא שלך", הודיע השלט המעוצב מעליה. מול פיתוי כזה ר' שמואל לא התאפק; מאתיים שקל מכספי המעשרות הועברו לנציג, ושמו של ר' שמואל הוכנס להגדרה.

ר' שמואל אטם את אוזניו ונע בהחלטיות אל היציאה. הוא הכיר היטב את הסיכון בהימורים. סיפורי זוועה על אברכי משי שנכנסו בשביל לזכות ברחפן אומלל ומצאו את עצמם טרטי עיניים וחסרי פרוטה – אחרי שהשקיעו את כל הכסף בהימורים על ריהוט לכל הבית ונופש בציפורי בכפר – ריחפו בראשו. ר' שמואל לא תכנן ללכות כך את יומו; הימור אחד קטן, והנה הוא בחוק, ממשיך את שיטוטי במתחם:

מוקד ישועות (חבילות עץ ישועות, נר מבורך ושמן סיומים בחצי מחיר לרגל יום המעשרות), מוקד ברכות (תשעה רבנים מברכים אישית את התורמים באודיטוריום ייחודי, הופעה מדי מחצית השעה), לונה פארק בשביל הילדים (כל ההכנסות קודש, ואפילו קודש קודשים), ולקיצות: מוקד האוכל האדיר "ח"י רוטר", על שם המנהל המסור; הלא הוא חיים יצחק רוטר שניהל את המוקד ביד רמה.

נטו צללי ערב והיום כמעט חלף. ר' שמואל פסע אל היציאה בצעד מאושש. ליד הכניסה ניגש אליו איש גמלוני, מכשיר "נדרים פלוס" בידו, וביקש תרומה. ר' שמואל הצמיד את כרטיס המעשר-כארד אל המסך, והודעה אדומה הבהבה: "כרטיס חסום, סכנת רמאי". כן, לאיגוד יש אחריות – מדובר בעני מפקח, עם מעשרות אי אפשר לשחק.

רחמיו של ר' שמואל נכמרו. קשה לראות יהודי מבקש ולא לעזור, גם אם הוא רמאי; מותר להיות בן אדם. פשפש ר' שמואל בכיסו, שלה כמה מטבעות של חולין, הניח אותם בידו של הנוקב בעדור ממלמל את הנטח המתוקן למקרים אלו: "הריני נתון מעות אלו במתנה גמורה, שלא לשם מעשר או חומש כלל."

השנה מפרישה עשירית מדויקת מכל הכנסה אל חשבון ייעודי. ערב כ"א סיוון נטען הכסף בכרטיס מיוחד בו ניתן לתרום בשלל דוכני המתחם. מעתה שקל אחד לא יתבזבז לשווא, ועם ישראל כולו יזכה לעושר אינסופי בקלות ובמהירות.

ר' שמואל יקירנו, שאגר במשך שנה שלמה את כספי המעשרות בכרטיס ה"מעשר-כארד" המהודר, יצא מיד לאחר שחרית עם שמש אל המתחם, נחוש שלא לבזבז רגע או פרוטה.



הנסיעה למתחם חלפה בהתרוממות חושים. שיחותיו של ר' מייכל בזכות החזקת אביונים וגדולת נתינת מעשרות נשמעו ברקע, כשהשיא היה בזעקת "בטל" ג פעמים ישר והפוך כסגולה לביטול הגזירות. אבל עם כל הכבוד להכנה למצווה, העיניים נשואות אל ההר: הר הישועות, הר הצדקה, מתחם המעשרות המתנשא בסופה של דרך.

הכניסה למתחם הייתה משובבת עיניים. סדרנים "אונזערס" כיוונו את הבאים וסיפקו להם מפה מפורטת המחלקת את המתחם למוקדים השונים. ר' שמואל נסחף עם הזרם היישר אל מוקד ההימורים – המוקד הגדול ביותר במתחם. זה לא היה פשוט לפרנסי הציבור לאשר את המתחם; מתברר שהימורים אינם חוקיים במדינה, מלבד מפעל הפיס. אבל בשביל מה יש קשרים? אישור חד-שנתי ניתן פעם בשנה, והכסף נשפך כמים.

ר' שמואל נכנס ולא ידע מהיכן להתחיל. אלפי מוצרים בכל צורה וצבע הוצגו על גבי מסכים, הוכרזו ברמקולים ואפילו הוצגו לציבור. תמורת עשרה שקלים בלבד קיבלת כרטיס לאופניים, במעשרים שקלים יכולת להמר על זכייה בעגלת בוגבו, ובארבעים

היום הגדול הגיע. ר' שמואל התעורר נרגש עם הנץ החמה. יש ימים שאסור לבזבז רגע מהם, והיום הקדוש הנ"ל הוא הראשון שבהם. מדובר על כ"א סיון, אם עוד לא הבנתם – יום המעשרות הגדול, כפי שנקבע על ידי איגוד הקופות והמסתעף. היום הבהיר.

למה דווקא כ"א סיון? שאלה מעולה למי שלא חי בארץ ישראל בעשור האחרון. כידוע לכל בר בי רב, מרבית ימי השנה תפוסים: חגים, מועדים, ימי מעצר של אדמו"רים, הילולות עמוסות מטעמים וכן הלאה. בין סיום ימי המילואים של חג מתן תורה ל"ז בתמוז, סובלות הקופות מייבוש קיצוני. ימים מתים לגמרי – דבר שלא יעלה על הדעת. במאמץ משותף ולאחר מחשבה, החלט על הקמת ה"בלאק חריידי", הלא הוא מתחם המעשרות העצום שיקום ליום אחד בשנה: כ"א סיוון בלבד.

מה עושים במתחם המעשרות, אתם שואלים? תורמים מעשרות כמובן! לכל אחד מאיתנו יש מעשרות; אפילו עני שבישראל מחזיק בא-אלו מעשרות. בעבר הרחוק, טרם ההתנסדות המתחם, נהגו ישראל לזלזל במצוות מעשרות, מה שגרם לעוני, נשירה, עכברים ובזבז משווע של כסף צדקה.

אם עם ישראל היה נוהג לזלזל במצווה להכעיס – נחא, אפיקורסים תמיד היו. אבל הזלזול נבע מבורות, מחוסר יכולת לשלוט בכסף, ועל זה אין כפרה. סקרי עומק שנערכו גילו כי שמונים אחווים מנתני הצדקה לא ביררו לעומק להיכן הולכים כספי המעשרות. השוק היה פרוץ לחלוטין. כדי לפתוח קופה לא היית צריך כשרות מינימלית: גרפיאי מוכשר וזקן בינוני הספיקו. במחי מודעה בעיתון אנשים הצליחו להוציא ממון רב מאנשים ממימים באמצע הדרך – אנשים שרצו להפריש מעשרות ולא הבינו היכן העושר המובטח.

איגוד קופות הצדקה התאגד עם איגוד הכשרויות המהודרות, ובשיתוף איגוד ראשי הערים החרדיות המהודרות נפתח מתחם המעשרות המהודר: דוגמים אדירים שכללו כל דרך כשרה ומהודרת לתרומת כספי המעשרות. מנשרים ומכתבים הפצירו בציבור הקדוש לאמץ את תוכנת "מעשרנט" – תוכנה שמתממשת עם חשבון הבנק ובמהלך כל